

תת"ע 10189/05/23 - מדינת ישראל נגד תמימי תהאני

בית משפט השלום לתעבורה בחדרה

תת"ע 10189-05-23 מדינת ישראל נ' תמימי תהאני
תיק חיצוני: 14113253232

לפני	כבוד השופטת סיגל דבורי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	תמימי תהאני

החלטה

1. לפניי בקשה לפסיקת הוצאות משפט לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

רקע

2. ביום 04.02.2018 נרשם לחובת המבקשת דו"ח בשל עצירת הרכב הנ"ל ליד תמרור 437, המסמן מקום חניה לרכב של נכה, בניגוד לתקנה 72 (א)(16) לתקנות התעבורה. לצד סעיף העבירה מצוין כי הניקוד בגינה הינו "0". הדו"ח נרשם בגין רכב מסוג טויוטה מספר 153-60-83 (להלן: "הרכב").

3. כתב אישום בגין עבירה זו הוגש לבית המשפט ביום 22.05.23. לדין הראשון אשר התקיים בפניי ביום 06.07.2023 התייצב ב"כ המבקשת והציג לב"כ המאשימה מסמכים. לדברי נציגת המאשימה "הועלתה טענה ואף הוצגו מסמכים הדורשים בדיקה מדוקדקת במשרד". בשלב זה לא היה גלוי בפניי תוכן המסמכים. נתבקשתי לדחות את הדיון לתזכורת במעמד המאשימה בלבד. במועד הנדחה (06.09.2023) ביקשה ב"כ המאשימה לקבל אורכה נוספת על מנת לבחון את המסמכים וליצור קשר עם הסניגור. לבקשתה נדחה הדיון פעם נוספת לתזכורת במעמד המאשימה בלבד (01.01.24). גם במועד זה ביקשה ב"כ המאשימה אורכה נוספת לבחינת טענות ההגנה. הדיון נדחה בשלישית (08.01.24) לתזכורת במעמד המאשימה בלבד. במועד זה הודיעה המאשימה כי היא חוזרת בה מהאישום ללא צו להוצאות. לפיכך הוריתי על מחיקת האישום ללא צו להוצאות.

4. ביום 10.01.2024 הוגשה בקשה זו, לחייב את המדינה בהוצאות משפט בסך 2,000 ש"ח.

5. לבקשה צורפו מסמכים רבים המגוללים את התמונה הבאה שהתרחשה עובר למועד הדיון שהתקיים בפניי:

א. המבקשת גילתה לראשונה אודות הדו"ח, לטענתה, במהלך חודש מרץ 2022 עת נכנסה לאזור הממשלתי האישי והופתעה לגלות כי עומד לחובתה דו"ח משטרה בסך של 1,903 ₪ אשר בגינו הוטלו

על חשבונותיה עיקולים.

ב. עם היוודע למבקשת אודות הדו"ח, פנתה המבקשת למשרד הרישוי בטענה כי רישום הרכב בוטל בשנת 2002 מסיבת פירוק, שנים רבות עובר למועד הדו"ח (כאמור, בשנת 2018). לבקשה צורף תדפיס ממשרד הרישוי ממנו עולה כי אכן, רישום הרכב בוטל מסיבת פירוק בתאריך 19.09.2002 (נספח ב' לבקשה).

ג. עוד עולה מהרישום כי הרכב נשוא מספר הרישוי המוזכר היה מסוג רנו ואילו הדו"ח ניתן כנגד רכב מסוג טויוטה.

ד. ביום 06.06.2022 פנה ב"כ המבקשת למשטרת ישראל (מפנ"א) בצירוף תמצית נתוני הבעלות (נספח ב') בטענה כי בין המבקשת ובין רכב הטויוטה לגביו ניתן הדו"ח אין כל קשר לאחר מועד הביטול, קרי 19.09.2002 ונתבקש ביטול הדו"ח (נספח ג' לבקשה).

לטענת ב"כ המבקשת לא היה כל מענה לפנייתו אלה.

ה. בהעדר מענה, הוגשה מטעם המבקשת בקשה להארכת מועד להישפט אשר נתקבלה ביום 23.01.2023 בבית משפט השלום לתעבורה בירושלים וההליך הועבר לבית משפט זה מתוקף סמכותו המקומית (נספח ג' לבקשה).

ו. ביום 05.04.2023 נשלח מכתב למשיבה - שלוחת תביעות תעבורה משטרת חדרה - בה נתבקש ביטול הדו"ח ללא צורך בהתייצבות לדיון (נספח ד' לבקשה) ובהעדר התייחסות המשיבה נשלח שוב מטעם ב"כ המבקשת מכתב נוסף (נספח ה' לבקשה) שאף הוא לא נענה ומשכך נאלץ לדבריו להתייצב לדיון ביום 06.07.2023.

ז. השתלשלות האירועים ממועד הדיון 06.07.2023 ואילך מתוארת בסעיף 3 לעיל.

תמצית טענות הצדדים

6. ב"כ המבקשת מתרעם על כך כי היה עליו ליסוע לדיון מירושלים לחדרה לשווא שכן לו הייתה טענתו נבדקת כפי שהפציר במשיבה לעשות מספר פעמים עובר למועד הדיון, הייתה נחסכת טרחתו ומכאן שיש להשיב לידי המבקשת את הוצאותיה. לטענת ב"כ המבקשת גם אם אין עסקינן במצב כי לא היה יסוד לאשמה, לכל הפחות, מדובר בנסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות לטובתה, שכן מדובר בהתנהלות לא יעילה ולא תקינה בה יש כדי לבזבז זמן שיפוטי, נוסף על טרחת הגעתו לדיון.

נטען כי כתב האישום הגיע לפתחו של בית המשפט עקב התנהלותה הלקויה של המשטרה כרשות חוקרת, אשר חזקה עליה לבדוק ולהבין כי הרכב אינו רשום עוד על שם המבקשת. לפיכך נטען כי המבקשת זכאית לתשלום הוצאותיה הסבירות. לחלופין נטען כי גם אם פעלה המשיבה בתום לב, הרי שבהמשך התרשלה בכך שלא בחנה את טענות המבקשת עד תום עובר למועד הדיון ונדרשה לעשות כן רק לאחר שהמבקשת ובא כוחה הוטרחו בהתייצבות לדיון משפטי.

7. המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, אין בעובדת משלוח הודעה כי הרכב הורד לפירוק, כדי לסתור את

חזקה הבעלות והלכה למעשה, כלי רכב כאלו מנוצלים למטרות עברייניות. אך מפאת שיקולי התביעה, בין היתר, יעילות מול תועלת, מהות העבירה וספק שיכול להתעורר לעניין האשמה הוחלט לבטל את האישום וההחלטה להגיש כתב אישום נגד המבקשת לא הייתה מופרכת ובדין יסודה.

המשיבה טוענת כי לא היה בפניות שנשלחו עלי ידי ב"כ המבקשת כדי לשנות את המצב המשפטי לפיו המבקשת היא הבעלים של הרכב. יתרה מכך, לטענת המשיבה ב"כ המבקשת בחר לפעול בשיטת "שגר ושכח" והיה באפשרותו לפנות למשיבה באופן טלפוני ולקבוע פגישה טלפונית או פרונטלית לליבון הנושא.

המשיבה אף ביקשה לחייב את המבקשת בהוצאות לדוגמה בשל "ההתנהלות חסרת תום הלב של המבקשת ובגין הגשת בקשה קנטרנית זו".

8. נוסף לכך חלוקים הצדדים בשאלה האם מדובר בביטול אישום לפי סעיף 94(א) רישא לחסד"פ או אם מדובר בביטול אישום בהסכמה לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ. בעוד המבקשת טוענת כי ביטול כתב האישום נעשה לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, המשיבה טוענת כי הביטול נעשה לפי סעיף 94(א) לחסד"פ היות שהחזרה מהאישום בוצעה לפני תשובת המבקשת לאישום.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 קובע:

80. (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

עסקין בחזרה מאישום בהתאם להוראות סעיף 94 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982.

מאישום [84]

94. (א) חזר בו תובע מאישום לפני תשובת הנאשם לאישום, יבטל בית המשפט את האישום; חזר בו לאחר מכן,

- (ב) בהסכמת התובע והנאשם רשאי בית המשפט לבטל אישום, בכל עת עד להכרעת הדין, ודין הביטול יהיה כדין ביטול לפני תשובת הנאשם.
9. בענייננו, בוטל כתב האישום בשלב דיוני בטרם ניתנה תשובת המבקשת לאישום אך נוכח מסמכים אשר הוצגו מטעמה בפני המאשימה, בהם יש כדי לבסס את חפזותה. לפיכך ובראייה תכליתית, למעשה בוטל האישום לבקשת המבקשת וממילא בהסכמתה, ועל כן הוראת סעיף 94 (ב) היא זו הרלוונטית.
- לולא הסכים ב"כ המבקשת למתן אורכה למאשימה לבחון טענות החפות של מרשתו והיה מוסר כפירה מפורטת לאישום, הרי שתוצאת החזרה מן האישום הייתה זיכוי (בהתאם לסעי' 94(א) לחסד"פ). אם כן, אכן לא ניתן מענה מפורט לאישום אך זאת רק בשל פנייה נוספת במעמד הדיון למאשימה שהובילה, כאמור, להודעת המאשימה על חזרה מאישום.
10. לעומת זאת הודעת ב"כ המאשימה, אודות חזרה מן האישום "ללא צו להוצאות" נמסרה לבית המשפט במעמד הדיון במעמד המאשימה בלבד ומכאן שהסקתי כי מדובר בחזרה מאישום על דעת שני הצדדים, בהסכמה, הן לענין החזרה מאישום והן לענין אי הטלת הוצאות אלא שלא כך הוא הדבר.
11. משלא הוסכם על הימנעות מהטלת הוצאות, היה על ב"כ המאשימה להודיע על חזרה מאישום ולבקש מבית המשפט להימנע מהטלת הוצאות במקרה זה. או אז היה נדרש הצד שכנגד ליתן עמדתו לענין בקשה זו ולאחר שמיעת שני הצדדים, הייתה ניתנת החלטה שיפוטית בענין.
12. לא כך נהגה ב"כ המאשימה ולמעשה בהודעתה על חזרה מאישום ללא צו להוצאות הציגה בפני בית המשפט מצג לא מדויק לזה אשר התרחש במציאות ולא מן הנמנע כי בקשה זו נובעת מהתסכול שחשה המבקשת נוכח ההודעה בנוגע לויתור על הוצאותיה, שהודעה שלא על דעתה.
13. מכל מקום, נכללת החזרה מאישום בענייננו בהוראות סעיף 80 לחוק העונשין המאפשרות מתן פיצוי, שכן תנאי מקדמי לפסיקת הוצאות הגנה או פיצוי הוא כי הנאשם זוכה או שכתב האישום נגדו בוטל בהסכמה לפני הכרעת הדין לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ. ראו: ע"פ 5205/04 פנחס גואטה נ' **מדינת ישראל**, פסקה 6 (פורסם בנבו, 03.07.2007).
14. סעיף 80(א) לחוק העונשין קובע שתי עילות לפסיקת הוצאות ופיצויים: האחת, בית המשפט ראה כי לא היה יסוד לאשמה; השנייה, בית המשפט ראה כי קיימות נסיבות אחרות המצדיקות זאת וראו: ע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל**, נו(3) 73 (2002) (להלן: "**הלכת דבש**").
15. באשר לעילה כי לא היה יסוד לאשמה נקבע **בהלכת דבש** כי היא מתקיימת כאשר נמצא כי לא היה בתשתית הראיות שעמדה לחובת הנאשם כדי לבסס הרשעה בעיני תובע סביר וכי בהגשת כתב האישום התביעה נהגה בחוסר סבירות שעולה עד כדי "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" ושזיכוי הנאשם היה צפוי מראש וראו גם בר"ע 310/84 **שלמה ברעלי נ' מדינת ישראל**, לח(3) 503 (1984).

סבורני כי לא זה האירוע במקרה דנן.

16. באשר לעילה של "נסיבות האחרות המצדיקות" זאת נקבע **בהלכת דבש** כי על בית המשפט לבחון אם יש מקום לחייב את התביעה משיקולי צדק כאשר המבחן העיקרי הוא **האם נגרם עוול לנאשם**.

17. בע"פ 1382/00 **עמית בן ארויה נ' מדינת ישראל**, נו(4) 714 (2002) בית המשפט העליון התייחס לשאלת פסיקת ההוצאות **בעבירות תעבורה** וקבע כי ככלל ובהיעדר נסיבות חריגות, כגון התרשלות של ממש מצד התביעה, לא ישופה הנאשם בגין הוצאותיו. לעומת זאת, נקבע שאם התברר שהנאשם לא היה מי שביצע את העבירה, והוא הועמד לדין ברשלנות או בשל טעות טכנית או **בירוקרטיה**, כי אז ניתן להניח שככלל, ובכפוף לנסיבותיו של כל מקרה, יזכה הוא בשיפוי בגין הוצאות הגנתו. " זוהי בעינינו נוסחת האיזון הראויה בין זכותו של אדם להגנה במשפט לבין האינטרס הציבורי. אם לא נאמר כן, עלולים אנו לעודד התדיינות ולסכל את מטרת המחוקק לפישוטם ולקיצורם של הליכים בעבירות תעבורה כחלק מהלחימה בעבירות תנועה" (שם, בסעיף 4).

18. לא ניתן להשתחרר מתחושת אי הנוחות הנשקפת מהשתלשלות האירועים שמקורה בניסיונות מירביים ללכוד את תשומת הלב של המאשימה אודות חפותה של המבקשת ואל מולם - החירשות המערכתית שגילתה המאשימה; אמנם אין מדובר בהתנהלות זדונית של המאשימה אך היא אכן לקויה ומרגע שהמבקשת פנתה למשרד הרישוי, למפנ"א, ופעמיים לשלוחת תביעות תעבורה משטרת חדרה, היה על המשיבה להידרש לבקשה ולבדוק אותה בקפידה.

הניחוח הקפקאי במידה רבה משרטט תמונה בה גברת שהייתה בעלים של רכב מסוג "רנו" אשר פורק רשמית בשנת 2002 מקבלת דו"ח על רכב מסוג טויוטה, בשנת 2018 על חניה שלא כחוק. הדו"ח נושא ריביות, הוטלו עליה בגינו עיקולים ולא הודע לה מעולם דבר הוצאתו. הגברת מתחילה לרוץ לשכנע את הרשויות אודות העדר קשר בינה ובין הרכב מושא הדו"ח אך כל פניותיה אינן נענות. לו היו פניותיה נבדקות ואף נבדקות ונדחות, היה המצב העובדתי שונה. כך, לא נותרה בידה ברירה והיה עליה לשכור בא כח שיגיש בקשה להארכת מועד להישפט וייתצב לדין.

תובע היה צריך, בעת ניסוח כתב אישום, לבחון את רצף הנתונים בצירוף האסמכתאות הרבות שנשלחו למאשימה במקרה זה, לרבות אלו אשר צורפו לבקשה להארכת המועד להישפט וסרוקות במערכת, ולהגיע למסקנה כי אין להגיש כתב אישום בהליך זה. סוג הרכב השונה (רנו/טויוטה) מבסס א - פריורי חשש לסתירת חזקת הבעלות. לכל הפחות היה על התובע להשיב עמדה רשמית לפניות המבקשת, דבר אשר לא נעשה.

19. נשאלת השאלה מה בין שירותיות ירודה ובין "נסיבות אחרות", כלשון החוק, המצדיקות מתן פיצוי? והאם מקרה זה עומד בקריטריון לפיו עקב השירותיות הירודה, בעטיה נגרמה בירוקרטיה סבוכה ומיותרת אשר הובילה את המבקשת להוצאות לא מבוטלות, יש לפצותה?

סבורני כי התשובה לכך, במקרה הנדון, הינה חיובית.

20. מודעת אני לחשיבות האינטרס שלא להרפות את ידי המדינה מתוך חשש שחיוב בפיצוי ירתיעה מלבצע את מלאכתה נאמנה וביושרה כפי שנהגה במקרה זה לבסוף. ואולם פיקוח על שיקול דעתה של המדינה מתוך מטרה לשפר ולאזן את מעמדו של הפרט אל מול המדינה, לעודד אותו לשאוף לעשיית צדק אישי אל מול המערכת גם על דרך שיפוי בגין הוצאות כספיות שהוצאו, מטה את הכף לטובת פיצוי המבקשת.

21. לאחר בחינת מכלול נסיבות המקרה, אני נעתרת לבקשה באופן חלקי, בהעדר אסמכתאות לביסוס מלוא הסכום המבוקש ומחייבת את המאשימה לשאת בתשלום הוצאות המבקשת בסך 1,000 ₪.

ההוצאות ישולמו בתוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תמציא את החלטה לצדדים.

ניתנה היום, ז' אדר ב' תשפ"ד, 17 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.